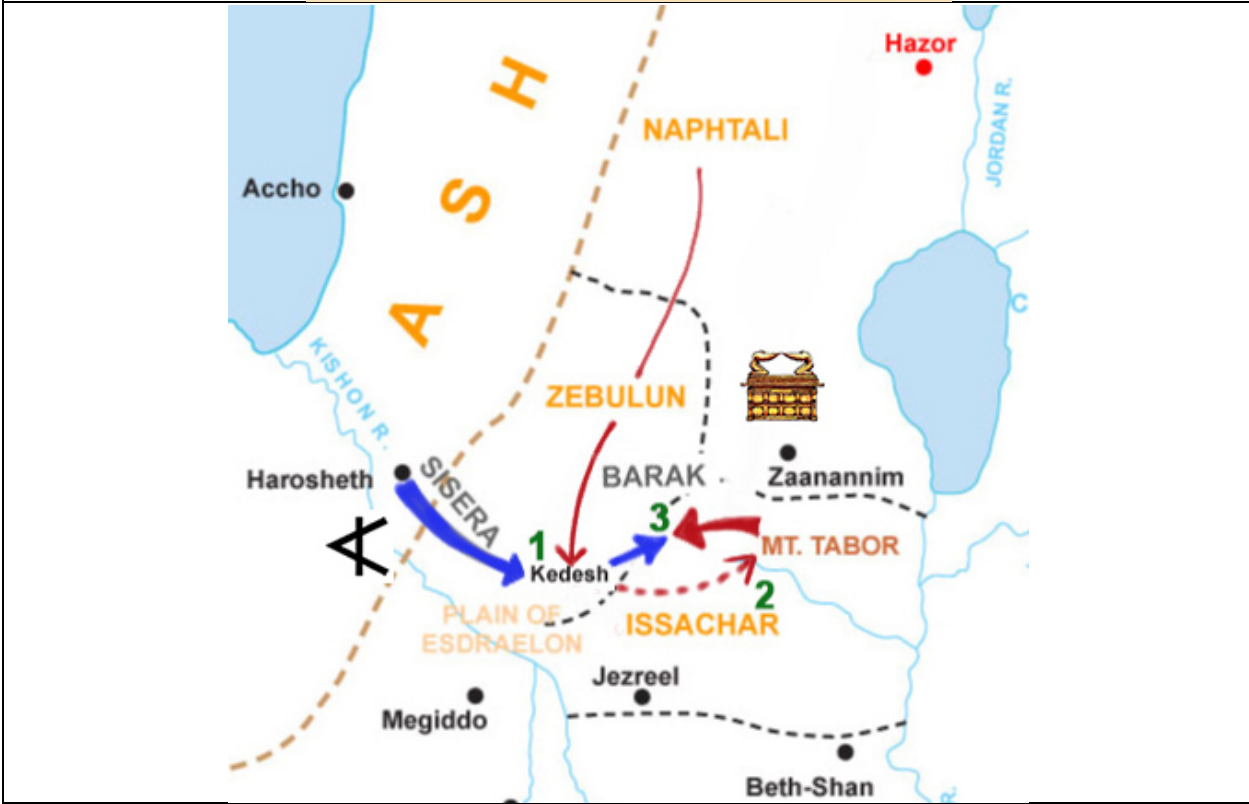

B'shalach: Judges 4:4-5:31

שופטים ד'

(א) ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני י"י ואהוד מת. (ב) וימכרם י"י ביד יבין מלך כנען אשר מלך בחצור ושר צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים. (ג) ויצעקו בני ישראל אל י"י כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל בחזקה עשרים שנה. (ד) ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את ישראל בעת ההיא. (ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט. (ו) ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה י"י אלהי ישראל לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלון. (ז) ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיהו בידך. (ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך. (ט) ותאמר הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימכר י"י את סיסרא ותקם דבורה ותלך עם ברק קדשה. (י) ויצעק ברק את זבלון ואת נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה. (יא) וחבר הקיני נפרד מקונו מבני חבב חתן משה ויט אהלו עד אילון [בצעננים] (בצענים) אשר את קדש. (יב) ויגדו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם הר תבור. (יג) ויצעק סיסרא את כל רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מחרשת הגוים אל נחל קישון. (יד) ותאמר דבורה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן י"י את סיסרא בידך הלא י"י יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו. (טו) ויהם י"י את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה לפי חרב לפני ברק וירד סיסרא מעל המרפבה וינס ברגליו. (טז) וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הגוים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאר עד אחד. (יז) וסיסרא נס ברגליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חבר הקיני. (יח) ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה. (יט) ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את נאוד החלב ותשקהו ותכסהו. (כ) ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין. (כא) ותקח יעל אשת חבר את יתד האהל ותשם את המקבת בידה ותבוא אליו בלאט ותתקע את היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדם ויערף וימת. (כב) והנה ברק רדף את סיסרא ותצא יעל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא נפל מת והיתד ברקתו. (כג) ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני בני ישראל. (כד) ותלך יד בני ישראל הלוך וקשה על יבין מלך כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך כנען.

(א) ותָּשַׁר דְּבוּרָה וּבָרַק בֶּן אֲבִינֵעַם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר. (ב) בְּפָרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בָּרְכוּ י"י. (ג) שָׁמְעוּ מְלָכִים הָאֲזִינוּ רֹזְנִים אֲנָכִי לִי"י אֲנָכִי אֲשִׁירָה אֲזַמֵּר לִי"י אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. (ד) י"י בְּצִאֲחָדָּךְ מִשְׁעִיר בְּצִעֲדָדָּךְ מִשְׁדָּה אָדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ גַם עֲבִים נִטְפוּ מִיָּם. (ה) הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי י"י זֶה סִינֵי מִפְּנֵי י"י אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. (ו) בַּיּוֹם שִׁמְגַר בֶּן עֲנַת בַּיּוֹם יָעַל חֲדָלוֹ אֲרָחוֹת וְהִלְכִי נְתִיבוֹת יִלְכוּ אֲרָחוֹת עֵקֶלְקֵלוֹת. (ז) חֲדָלוֹ פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חֲדָלוֹ עַד שִׁקְמַתִּי דְּבוּרָה שִׁקְמַתִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל. (ח) יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אִזְ לַחֵם שְׁעָרִים מִגֵּן אִם יִרְאֶה וְרַמַּח בְּאַרְבָּעִים אֶלְף בְּיִשְׂרָאֵל. (ט) לְבִי לַחֲזֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בָּרְכוּ י"י. (י) רִכְבֵּי אֲתָנֹת צָחֹרוֹת יִשְׁבִּי עַל מִדִּין וְהִלְכִי עַל דָּרָךְ שִׁיחוּ. (יא) מִקּוֹל מִחֲצָצִים בֵּין מִשְׁאֲבִים שָׁם יִתְּנוּ צְדָקוֹת י"י צְדָקוֹת פְּרוּזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אִזְ יִרְדוּ לְשְׁעָרִים עִם י"י. (יב) עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי דְבָרִי שִׁיר קוֹם בָּרַק וּשְׁבָה שְׁבִיךָ בֶּן אֲבִינֵעַם. (יג) אִזְ יִרְדַּ שְׁרִיד לְאֲדִירִים עִם י"י יִרְדַּ לִּי בַּגְּבוּרִים. (יד) מִנֵּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם בְּעַמְלֶק אַחֲרֵיךָ בְּנִימִין בְּעַמְמִיךָ מִנֵּי מְכִיר יִרְדוּ מִחֻקִּים וּמִזְבוּלֵי מִשְׁכֵּים בְּשֶׁבֶט סַפֵּר. (טו) וְשָׁרֵי בִישָׁשְׁכָר עִם דְּבָרָה וַיִּשְׁשָׁכָר כֹּן בָּרַק בְּעַמְמֶךָ שְׁלַח בְּרַגְלָיו בְּפִלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדוּלִים חֻקְקֵי לֵב. (טז) לָמָּה יִשְׁבֶּתָּ בֵּין הַמִּשְׁפָּטִים לְשִׁמְעַ שְׁרָקוֹת עֲדָרִים לְפִלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדוּלִים חֻקְקֵי לֵב. (יז) גִּלְעָד בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדוֹן לָמָּה יִגּוֹר אֲנִיּוֹת אֲשֶׁר יֵשֵׁב לַחוּף יָמִים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוּן. (יח) זָבְלוֹן עִם חֲרָף נִפְשׁוּ לְמוֹת וּנְפֹתֵי עַל מְרוֹמֵי שְׂדֵה. (יט) בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ אִזְ נִלְחָמוּ מְלָכִי כִנְעַן בְּתַעֲנֵד עַל מִי מִגְדוֹ בְּצַע כְּסָף לֹא לְקַחוּ. (כ) מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסֻלוֹתָם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא. (כא) נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תְּדַרְכִּי נִפְשֵׁי עוֹז. (כב) אִזְ הִלְמוּ עֵקְבֵי סוּס מִדְּהָרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו. (כג) אֲזָרוּ מְרוֹז אֲמַר מְלֹאךְ י"י אֲרוּ אֲרוֹר יִשְׁבִּיחָהּ כִּי לֹא בָאוּ לְעֹזֶרֶת י"י לְעֹזֶרֶת י"י בַּגְּבוּרִים. (כד) תְּבַרַךְ מִנְּשִׁים יָעַל אֲשֶׁת חֲבֵר הַקִּינִי מִנְּשִׁים בְּאֵהֶל תְּבַרַךְ. (כה) מִיָּם שָׁאֵל חֵלֶב נִתְּנָה בְּסַפֵּל אֲדִירִים הַקְרִיבָה חֲמָאָה. (כו) יָדָה לִיתֵד תִּשְׁלַחְנָה וַיִּמְיֶנָה לְהִלְמוֹת עַמְלִים וְהִלְמָה סִיסְרָא מִחֻקָּה רֵאשׁוֹ וּמִחֻצָּה וְחִלְפָה רִקְתּוֹ. (כז) בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל שָׁכַב בֵּין רַגְלֵיהָ כָּרַע נָפֵל בְּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפֵל שְׂדוּד. (כח) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֵב אִם סִיסְרָא בְּעַד הָאֶשְׁנָב מִדּוּעַ בִּשְׁשׁ רִכְבוֹ לְבוֹא מִדּוּעַ אַחֲרוֹ פְּעַמֵי מְרַכְבוֹתָיו. (כט) חֲכָמוֹת שְׂרוֹתֶיהָ תַעֲנִינָה אֵף הִיא תִּשְׁיֵב אֲמָרֶיהָ לָהּ. (ל) הֲלֹא יִמְצָאוּ יַחֲלָקוּ שְׁלָל רַחֵם רַחֲמָתִים לְרֵאשׁ גְּבַר שְׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלָל צְבָעִים רַקְמָה צָבַע רַקְמָתִים לְצוּאֲרֵי שְׁלָל. (לא) כֹּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֵיךָ י"י וְאֵהָבִיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבָרְתוֹ וַתִּשְׁקֹט הָאֶרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה.

רש"י – זה מתן תורה, כמה שנאמר: "וזרח משעיר למור" (דברים ל"ג:ב'). ומה עניינה לכאן? כך אמרה דבורה: קשה היא התורה לפרוש ממנה וטובה היא התורה לידבק בה, שהרי במורא ובגבורה ניתנה. ולכך נמסרו ישראל ביד אויביהם על פרישתם ממנה, וכשהתנדבו לעסוק בה נושעו. כל זה יש ללמוד מתרגום יונתן.

This refers to the giving of Torah, as it is said, "...and shone forth from Seir to them." Why is this relevant here? This is what Devorah said: "The Torah is severe when forsaken, but rewarding when adhered to, as it was given in awesomeness and power." Thus, the Israelites were handed over to their enemies for forsaking it; and, when they offered to engross themselves in it, they were saved." All this we learn from Targum Yonatan's rendition.

Neither is our verse the only ostensible poetic allusion to מתן תורה, there are several others as well. The first is relatively explicit, and its similarities with our own Song speak for themselves:

1) Psalms 68:8-9,

(ח) אֱלֹהִים בְּצִאתְךָ לִפְנֵי עַמְךָ בְּצַעֲדֶךָ בִּישִׁימוֹן סֵלָה
(ט) אָרֶץ רַעֲשָׁה אֶף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

Two other verses are less obvious, yet RASHI -- following, again, the lead of the Targum and the Aggadah -- places them both into the context of our discussion:

2) Dt. 33:2,

יְקוֹק מְסִינַי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ

3) Habakuk 3:3,

אֱלֹהֵי מִתִּימָן יָבֹא וְקֹדֶשׁ מִהַר־פָּאָרָן סֵלָה

רד"ק שופטים ה':ד'

ה' בצאתך משעיר – רוב מפרשים פירשו ענין זה על מתן תורה, שחרדו ההרים ונטפו מים. וכן פי' "זה סיני" כמו זה סיני שחרד כמו שנאמר "ויחרד כל ההר מאד." כן חרדו שאר ההרים, כמו הר שעיר והר פארן, ואע"פ שאינו כתוב שם אלא "ויחרד כל ההר." וכן דעת המתרגם.

והחכם רבי אברהם א"ע ז"ל פי' כי הוא רמז למלחמות שנלחם הקב"ה בעבור ישראל. וכן "וזרח משעיר למו", וכן "אלוהי מתימן יבא וקדוש מהר פארן", וכן "אלהים בצאתך לפני עמך בצעדך בישיומון סלה".

Most of the exegetes interpreted this as a reference to the giving of the law, when the mountains trembled and dripped water. They interpreted "this Sinai" as just as Sinai trembled (to wit: "the whole mountain trembled greatly"), so did other mountains tremble, including Mount Seir and Mount Paran, despite the fact that it is written explicitly only that Mount Sinai trembled. This is the opinion of Targum.

The sage Rabbi Abraham Ibn Ezra interpreted that it is an allusion to the battles that God fought on behalf of Israel, such as "He shown forth from Seir," and "The Lord comes from the South and the holy one from Mount Paran," and "God when you go out before Your people and stride forth into the wilderness."

אבן עזרא פירוש שני תהלים ס"ח:א'

זה המזמור נכבד מאד. ורובי המפרשים פירשוהו על מתן תורה, ועידותם "י"י במ סיני בקודש" (תהלים ס"ח:ח). רק לא יוכלו לדבק הטעמים, כי אחר שנכנסו לארץ, ישוב לבקיעת הים בצאת אבותינו ממצרים. וזאת איננה דרך נכונה.

This is a very precious psalm. Most of the exegetes explain refer it to the giving of the Torah. They offer proof from "as in Sinai, in holiness" (v. 18). However, they cannot explain how the verses of the psalm are connected to each other, for after mentioning Israel's entrance into the Promised Land, the psalmist goes back to the splitting of the sea which occurred when our ancestor left Egypt. This is not the correct way [to construct a psalm].

Rashi Genesis 3:

יש מדרשי אגדה רבים, וכבר סידרום רבותינו על מכונם ב"בראשית רבה" ובשאר מדרשות. ואני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא, ולאגדה המיישבת דברי מקרא, דבר דבור על אופניו.

There are many aggadic *midrashim*, and they already have been appropriately arranged by our rabbis in *Genesis Rabbah* and other midrashic anthologies.

I, however, have come only to [establish] the straightforward meaning (*peshuto*) of a verse, and [will utilize only] those *aggadot* that settle the language of the text, [like] "a word fitly spoken."¹⁶

The key to understanding this comment of Rashi comes, I believe, from the citation with which he concludes, "A word fitly spoken" (Proverbs 25:11). The verse reads in full:

"תפוחי זהב במשכיות כסף, דבר דבור על אפניו."

"Like golden apples in silver servers, so is a word fitly spoken."

Just as the inherent value of golden apples may be enhanced by presenting them on silver servers, so may a good word be enhanced by saying it in an appropriate context. The "golden apples" are the *aggadot*. Their value is intrinsic and indisputable, yet their impact may be enhanced even further by "serving" them at the most propitious moment: to provide the resolution to biblical textual difficulties.

Rashbam Genesis 37:2

ישכילו ויבינו אִוְהִי שֶׁכֶּל מה שלימדונו רבותינו כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו. אף כי עיקרה של תורה באת ללמדנו ולהודיענו ברמיזה הפשט ההגדות וההלכות והדינים, על ידי אריכות הלשון, ועל ידי שלושים ושתיים מידות של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, ועל ידי שלוש עשרה מידות של רבי ישמעאל. והראשונים, מתוך חסידותם, נתעסקו לנטות אחרי הדרשות שהן עיקר, ומתוך כך לא הורגלו בעומק פשוטו של מקרא. ולפי שאמרו חכמים (ברכות כ"ח, ב'): "אל תרבו בניכם בהגיון", וגם אמרו (בבא מציעא ל"ג, א'): "העוסק במקרא - מדה ואינה מדה; העוסק בתלמוד - אין לך מדה גדולה מזו". ומתוך כך לא הורגלו כל כך בפשוטן של מקראות. וכדאמרינן במסכת שבת (ס"ג, א'): "הוינא בר תמני סרי שנין וגרסינא כולה תלמודא, ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו".

וגם רבינו שלמה אבי אמי, מאיר עיני גולה, שפירש תורה נביאים וכתובים, נתן לב לפרש פשוטו של מקרא. ואף אני שמואל בן רבי מאיר חתנו זצ"ל, נתווכחתי עמו ולפניו, והודה לי שאילו היה לו פנאי, היה צריך לעשות פרושים אחרים לפי הפשטות המתחדשים בכל יום.

Rationalists (*ohavei sekhel*) should understand and comprehend what our rabbis have taught us, [namely] that "no verse can be purged of its literal sense (*peshat*).” This is in spite of the fact that the Torah’s principal purpose is to instruct us in *haggadot*, *halakhot*, and *dinim*— [which it accomplishes] by means of allusions contained in the literal sense (*remizat ha-peshat*), through extra verbiage (*arikhut lashon*), or through the application of the Thirty-Two Principles of Rabbi

Eliezer ben Rabbi Yosei the Galilean, or the Thirteen Principles of Rabbi Yishmael.¹⁹

The ancients, out of piety, preoccupied themselves with hermetics (*derashot*), on account of their preeminence, and as a result never habituated themselves to the profundity of the literal sense of Scripture. Because our Sages dictated: “Do not let your children indulge overly in speculation (*higayon*)”²⁰ (Berakhot 28b), and: “Preoccupation with Scripture has its advantages and disadvantages, while preoccupation with Talmud is unsurpassable” (Bava Mezia 33a), they never habituated themselves to the literal sense of Scripture.²¹ [Witness] the Talmud in Shabbat (63a): “By the age of eighteen, I had mastered [through memorization] the whole Talmud and had never realized that a verse cannot be purged of its literal sense.”²²

My maternal grandfather, Rabbi Shelomo, who illumined the eyes of the Diaspora, commentated on the Torah, Prophets, and Writings, paid particular attention to interpret according to the literal sense of Scripture. I, Shemuel, son of his son-in-law Meir זצ"ל, argued with him, even in his presence, and he acknowledged to me that if he only had the time, he would have to compose other interpretations in line with the literal explanations that arise (*ha-peshatot ha-mithaddeshim*) daily.

YOSEF KARA (c.1050-c. 1130)

An even more extreme position on Aggadah was taken by Rabbi Yosef Kara, a younger contemporary and colleague of Rashi and likely mentor to Rashbam, who believed that Scripture was self-sufficient for its own interpretation:

שופטים ה

(ד) ה' בְּצֵאתְךָ מִשֵּׁעִיר בְּצֵעֲדֶךָ מִשְׂדֵּה אֲדוֹם אֲרֶץ רְעֵשָׁה גַם־שָׁמַיִם נָטְפוּ גַם־עֵבָיִם נָטְפוּ מִיָּם:

Lord, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst march out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.

אמרו רבותינו שהלך לשעיר ולשדה אדום ליתן להם התורה ולא רצו לקבלה. וכיון שלא רצו לקבלה, נתרעש כל העולם כלו על יושביו לשעה קלה. כסבורין שיחזיר את העולם כולו לתוהו ובוהו, הה"ד "ארץ רעשה גם שמים נטפו." זהו מדרשו.

Our sages said that He went to Seir and to Edom to give them the Torah, but they declined to receive it. Since they declined to receive it, the entire world trembled for a moment, and its inhabitants feared that God would return the world to void. To wit: "The earth shook, and the heavens dripped [water]." This is the midrash.

אבל לא ידעתי הדבר לישבו על אופניו ואין זה פשוטו. ואני אוסיף להפליא הפלא ופלא, מה עיניין מתן תורה לכאן? שחזרתי על כל השירות שנאמרו על הניסים שנעשו לישראל, ולא מצאתי שידברו דברי השירה אלא מן המאורע. כמו ביציאת מצרים הוא אומר: "אשירה ל"י כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים" (שמות ט"ו:א); למדת שדברי השירה מן התלאה אשר מצאתם ויצילם ל"י.

However I am unable to situate this in its context and it is not its *peshat*. I am also increasingly amazed: what does the revelation of the Torah have to do here? I reviewed all the songs that were recited over the miracles that were performed for Israel and I found that they only celebrate that event. About the exodus it says: "I shall sing to the Lord for he has done greatly; he cast the horse and chariot into the sea," Indicating that the text of the poem relates to the distress that be set them and God's deliverance.

וכן דברי השירה של משה שנאמרה "למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" (דברים ל"א:ט) כולה דברי תוכחות העתידין לבוא על שונאיהם של ישראל כשיעברו על התורה. ואף כשאמרו שירה על הבאר לפי שהכה משה בצור ויצאו ממנו מים ישראל משוררין עליה "עלי באר באר חפרוה שרים" (במדבר כ"א:ז-ח). ואף דוד כששר ל"י ביום הציל ל"י אותו מיד כל אויביו הוא אומר "ל"י סלעי ומצודתי" (שמואל ב' כ"ב:א-ב).

Similarly, the song of Moses "Let this song be a testimony to the children of Israel," is replete with words of rebuke for their future when they would transgress the Torah. Likewise, when they recited the song over the well because Moses struck the rock and water flowed from it, Israel sang: "Arise Oh well, well that was dug by notables." And when David sang to the Lord on the day that the Lord rescued him from all his enemies, he said "The Lord is my rock and my fortress."

למדנו שכל דברי השירות הללו מן הקורות אותם, וכאן מניח לו את הנס ומשורר על צאתו משעיר? ועוד, שאין דרך נביא בכל כ"ד ספרים שיסתום את דבריו כדי שיצטרך ללמוד אותם מדברי אגדה, וכאן הוא אומר: "י בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ואין הלשון הזה נופל לומר אלא אם כן כתוב במפורש במקום אחר שיצא משעיר וצעד משדה אדום ודבר זה לא מצינו כתוב במפורש ואפילו אם כתוב במקצת בזאת הברכה "י מסיני בא וזרח משעיר למו (דברים ל"ג:ב), עדיין תימה מה עניין דבר זה להיכתב כאן.

We learn that all these songs relate to their circumstances, yet here he appears to abandon the miraculous [victory] and sings about His departure from Seir? Moreover, it is uncustomary for a prophet in any of the 24 [canonical] books to speak so enigmatically that we would require an *aggadah* to understand him.

שמואל א איז

אך דע לך, כשנכתבה הנבואה—שלימה נכתבה עם פירושה, וכל הצורך—שלא יכשלו בה דורות הבאים; וממקומו אין חסר כלום. ואין צריך להביא ראיה ממקום אחר, ולא מדרש, כי תורה תמימה נתנה תמימה נכתבה, ולא תחסר כל בה.

Understand that when prophecy was recorded, it was recorded whole with its interpretation in order to prevent misunderstanding on the part of subsequent generations; in context, it lacks nothing. There is no need [therefore] to attest to [its meaning] from another text nor from a Midrash, because the Torah was revealed whole and recorded whole without imperfection.

ומדרש חכמינו להגדיל תורה ויאדיר. אבל, כל מי שאינו יודע פשוטו של מקרא, ונוטה לו אחר מדרשו של דבר, דומה לזה ששטפתהו שיבולת נהר, ומעמקי מים מציפין, ואוחז כל אשר יעלה בידו להנצל.

[The purpose of] rabbinic Midrash is to magnify and exalt Torah [i.e., not to render its essential meaning]. However, one who does not understand the simple meaning of Scripture and inclines towards Midrash, resembles someone overwhelmed by giant waves and submerged in deep water who will grasp anything that comes to hand in order to save himself.

ואלו שם לבו אל דבר ה' היה חוקר אחר פשר דבר ופשוטו ומוצא לקיים מה שנאמר אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא.

If he were to pay attention to the word of God, he would seek out the meaning of the matter—its *peshat*—and would thereby fulfill the verse: "If you seek it like silver and search for it like treasure, then you will understand the fear of God and discover the knowledge of Him."

אבן עזרא שמות כה:ה (הפירוש הארוך)

ועצי שטים: יש מקדמונינו, שאמר שיעקב אבינו נטעם, וישראל הוציאם ממצרים במצות משה. והראיה "וכל אשר נמצא אתו" (שמות לה, כד), כמו התכלת והארגמן.

Some of our predecessors have said that the patriarch Jacob planted them, and that the Israelites removed them from Egypt at Moses's behest. Their proof-text is: "whoever had acacia trees in his possession" (35:24), just as they had blue and purple.

ויש לתמוה, למה נאמר "אשר נמצא אתו"? לצרכו. ואם אמרנו כן, יש לתמוה: למה הוציאו עצי שטים, כי מה צורך יש להם? ועוד, הנה המצרים חושבים כי לזבוח הם הולכים, ואחר כך ישובו, ועל כן השאילום. ואיך יוציאו קרשים רבים אורך כל אחד מהם עשר אמות, גם בריחים, והם עברו על מצרים מקום המלוכה? ומה היתה תשובה לשואליהם, למה יוליכו עצי שטים, והם הולכים לזבוח דרך שלשת ימים?

It is perplexing, however, since "in his possession" means for his own use, and we are perplexed as to why would they have removed acacia trees since what purpose could they have had for them? Moreover, the Egyptians thought they were only going to perform sacrifices, and then return, and it was on this account that they lent them [silver, gold, and clothing; cf. Exodus 12:35-36]. How could they have removed so many [wooden] planks—each one ten cubits in length—not to mention the crosspieces! Since they left Egypt by route of the royal palace, what answer could they have given to anyone who would have asked them, Why are you carrying acacia trees when you are only going on a three-day journey to perform sacrifices?

והנה לא ידענו: אם קבלה היתה ביד אבותינו שממצרים הוציאו, גם אנחנו נסור אל משמעתם. ואם סברא היא, יש לבקש דרך אחרת, ונאמר כי היה סמוך אל הר סיני יער עצי שטים. ובבואם שם, אמר להם ששם יתעכבו הרבה, ואין עליהם ענן כאשר פירשתי. אז עשה כל אחד סוכה, והנשיאים עשו כדמות חצרות, כל אחד כפי מעלתו. וכרתו כל היער, כי עם רב היו, ועשו סוכות. ומשה לא דבר להם דבר המשכן רק אחר יום הכפורים. וזה טעם "וכל אשר נמצא אתו."

Indeed, we are in a quandary. If our ancestors had an **historical tradition** (קבלה) that the trees were removed from Egypt, we, too, shall take them literally (משמעתם); if it is only **speculation** (סברא), however, we are entitled to seek an alternative approach, and to say that adjacent to Mt. Sinai there was a forest of acacia trees.

Upon their arrival there they were informed that they would tarry there a while—without cloud cover, as I have already explained (in 15:22)—so each one made himself a booth (סוכה), while the princes made a type of courtyard (חצרות), each according to his rank. This depleted the forest completely, since they were so numerous and made so many booths.

Moses, however, didn't address them on the subject of the Tabernacle until after Yom ha-Kippurim; this explains "whoever had acacia trees in his possession" [i.e., left over from the construction of the booths].